

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček, račun, Ljubljana 13.179
Telefon šte. 2549

„Amerika naj živi ločeno od Evrope“

Hoovrove in Lavalove izjave časnikarjem - Doseženi so bili uspehi
Youngov načrt se zopet uveljavi - Hoover obišče Evropo?

Washington, 25. oktobra. AA. Laval je imel ponoven sestanek s Hoovrom. Državni podtajnik Mellon je priredil opoldne kosilo na čast francoskemu ministr. predsedniku.

Pariz, 25. okt. AA. Dopolnilni agencije »Havas« v Washingtonu naglašajo v komentarju k uradnemu komuniqueju o razgovorih med Lavalom in Hoovrom veliko važnost teh razgovorov, kar dokazuje že sam problem, ki ga je bilo treba rešiti. Laval ni niti najmanj insistiral na praznih formulah in satisfakcijah v pogledu varnosti, temveč je prenesel težišče problema na gospodarska vprašanja. Posebno velik je uspeh v zadevi reparacij, ki se bodo morale po preteku enoletnega moratorija zopet plačevati. Ni govora o podaljšanju moratorija, pač pa se naglašuje potreba, da se plačevanje reparacij po moratoriju zopet začne na podlagi Youngovega načrta. Hoover je sprejel tudi predlog o zmanjšanju medzaveznih vojnih dolgov. Največja korist razgovorov pa je ta, da so dokazali potrebo sporazuma in izmenjave misli med državniiki velikih narodov ter doprinesli nov dokaz o posebni potrebi najužjega sodelovanja med Francijo in Združenimi državami Severne Amerike. To sodelovanje mora priti do izraza predvsem na gospodarskem polju ter pri reševanju gospodarskih vprašanj. Sporazum med Francijo in Združenimi državami bo brez dvoma kar najbolje odjeknil v javnem mišljenju Amerike in Francije.

Podrobnosti iz razgovora med Hoovrom in Lavalom

New York, 25. okt. 1. Iz dobro poučenih krogov v Washingtonu poročajo, da je bil razgovor med predsednikom Hoovrom in francoskim državnikom Lavalom sledeči:

1. Izdana bo skupna deklaracija obeh vlad, v kateri bo izražena želja obeh držav, da naj emisijske banke ohranijo zlato podlago za svoj denar. Nadalje bo ta deklaracija vsebovala tudi nekatere nasvete, da naj emisijske banke z enako politiko ohranijo nedotaknjeno zlato podlago svojih valut.

2. Kar se tiče razorožitve, bo predsednik Hoover na vsak način priporočal, da se razorožitev začne z zmanjšanjem prvotnih proračunov. Nedvomno je pa tudi, da bo Laval to priliko porabil in izjavil, da v tem pravcu ne more slediti Združenim državam, ker smatra kot temelj vsake razorožitve absolutno varnost vsake zainteresirane države.

3. Kar se tiče organizacije skupnega nastopa Združenih držav in Francije, obstaja danes dosti razlogov za to, da mislimo, da bo predsednik Združenih držav ponudil za slučaj vojne ne samo neke vrste posvetovalen pakt, ampak da bo ponudil tudi pomoč gospodarskega in finančnega značaja, katero bo Amerika v slučaju vojne ponudila ogroženi državi. Malo pa je verjetno, da bo smel Hoover iti v svoji obljubi tako daleč, da bi za slučaj vojne obljubil Franciji tudi uporabo brodovja Združenih držav, ker ni verjetno, da bi ameriški senat takšno obljubo, ki bo Ameriko zapletla v vse evropske konflikte, tudi potrdil.

Nadalje bo predsednik Laval v tej deklaraciji vzel na znanje to dobrodošlo razpoloženje Združenih držav, toda on s svoje strani ne bo smel dati nobene jasne obljube, niti se ne bo smel zavezati v kakršnikoli smeri, ker mora tudi on čakati na mnenje, ki ga bo izrazil francoski parlament.

Izjave Hoovra in Laval

Washington, 25. okt. U. Predsednik Hoover je danes popoldne ob treh sprejel v Beli hiši vse časnikarje. Izjavil je s precej jasno poanto proti Borahu, da vsa ameriška čezela visoko ceni obisk francoskega min. predsednika Laval, ki bo gotovo prinesel za bodočnost koristne rezultate. Cilj razgovorov je bil najti sredstva, da se zopet poveča zaupanje med narodi. Ves svet se bolj trpi radi »zmraznjene zaupanja«, kakor radi »zmraznjenih kreditov«. Hoover se je zahvalil listom za dosedanje tako taktno sodelovanje pri tej skrajno odgovorni nalogi.

Veliko živahnejši je bil potek poznejšega obiska časnikarjev pri Lavalu v palači ameriškega poslanika Edge-ja. Laval je najprej dal izraza vzhvičenju radi prisrčnega in iskrenega načina pogajanj, na katerih se je govorilo o vseh problemih sedanje krize. Glede rezultatov pogajanj se je skliceval na komunikke, ki je bil izdan pozneje, takoj pa je pripomnil, da so bili doseženi uspehi. Ameriški časnikarji so prosili, naj bi Laval dal kakšne izjave o Borahovih izjavah, naker je bil Laval takoj pripravljen in rekel, da popolnoma odobrava Borahove izjave o reparacijah in varnosti. Ko so ga nato opozorili, da je Borah govoril več, kakor samo o priznanju francoskih zahtev na povračilo direktnih vojnih dolgov in da mora Francija sama presojati, koliko mero varnosti smatra za potrebno, je Laval korigiral in izjavil: »Stališče Francije glede njene pravice do reparacij in varnosti je bilo že dostikrat jasno definirano. Če se ta pravica Francije na reparacije in varnost prizna popolnoma ali deloma, bo zadovoljen. Zato more samo ta edini stavek Boraha odobriti, vse

druge pa odkloniti. Laval je nato še pripomnil, da upa, da bo nekoč imel priliko za dolgo razpravo z Borahom.

Po sprejemu časnikarjev se je odpeljal Laval na Wilsonov grob in položil nanj venec. Potem pa se je odpeljal na Stimsonovo posestvo, kjer se je konferenca nadaljevala. Laval se je potem popoldne še enkrat pokazal časnikarjem v National Press klubu. V nedeljo ponoči se bo odpeljal v New York.

O rezultatu konference od sedaj še v splošnem ni jasnosti. Mnenja so zelo različna o koristnosti obiskov inozemskih državnikov v Washingtonu sploh, ker se s tem občinstvu USA razkrtvajo svetovni problemi natančneje, kakor ga to občinstvo prenese. Dočim je bilo v zadnjih mesecih razširjeno mnenje, da Amerika ne živi izven ostalega sveta, se je radi Lavalovega obiska okrepilo zopet staro mnenje, naj Amerika živi zase ločeno od Evrope.

Washington, 25. oktobra. tg. Oficialni komunikke se omejuje izključno samo na finančna vprašanja. Glede razorožitve vsebuje samo platonično željo, da bi imela ženevska konferenca uspeh. Ker

„Mnogo slame, pa malo zrna“

Pariz, 25. okt. Jg. Sedaj, ko je ministrski predsednik Laval zapustil Belo hišo, priznavajo tudi pariški listi odkrito, da so Lavalovi razgovori s Hoovrom ostali skoro brez vseh uspehov. Tako izjavlja Marcell Rey v »Petit Journal«: »Ni se ne bo spremenilo, razen, če bo kriza postala katastrofa. Šele potem bodo Združene države opustile svojo vlogo kot opazovalec.« Perlinax se v »Echo de Paris« izraža še ostreje: »Niti za problem varnosti niti za problem razorožitve ni niti najmanjše možnosti sporazuma med Fran-

cijo in Ameriko. Glede dolgov in reparacij je Laval dosegel vsaj negativni dogovor, da namreč Francija ne bo zopet, kakor pri Hoovrovem moratoriju, postavljena pred gotovo dejstvo. To ni veliko, vendar je končno več, kakor nič.« Minist. predsednik Laval je francoskim časnikarjem že obirno pripovedoval, kaj bo vseboval skupni končni komunikke, ki se ima objaviti nocoj. Rekel je namreč: »Mnogo slame, pa malo zrna.« Tako karakterizira Pertinax komunikke v »Echo de Paris«.

Washington, 25. oktobra. U. Hearstov tisk prinaša danes morda izmišljeno senzacionalno vest, da vodijo London, Pariz in Berlin tajna diplomatska pogajanja v cilju, da povzbudi Hooverja, naj pride v Evropo, da meseca januarja osebno otvori v Haagu gospodarsko valutno in reparacijsko konferenco, meseca februarja pa ženevsko razorožitveno konferenco. Po Lavalu in Grandiju bo najbrže tudi dr. Brüning prišel v Washington, tako da bi bilo Hooverjevo potovanje v Evropo obenem nekak protibisk. To vest oddaja Vaš poročevalec z vsa rezervno.

New York, 25. oktobra. tg. Na podlagi razgovorov bančnih strokovnjakov v Washingtonu, to je Lacour Gayeta in Farnierja od francoske narodne banke z Eugenom Meyerjem in Harrisonom, se je dosegel dogovor, da se newyorška diskontna mera zviša od 3½ % na 4%.

Grandi v Berlinu

Prisrčen sprejem - Razgovori me Brüninom in Grandijem
Danes se začne velika politična konferenca

Berlin, 25. oktobra. AA. Italijanski minister za zunanje zadeve Grandi je dospel danes popoldne ob 9.30 na Anhalterbahnhot v Berlinu. Sprejeli so ga nemški državni kancler Brüning s tremi državnimi podtajniki, nemški poslanik v Rimu v Schubert ter številne odlične osebnosti. Z italijanskimi strani so bili na kolodvoru italijanski poslanik z osebnim poslaništvom, italijanski generalni konzul ter predstavniki italijanskih društev v Berlinu. Potem, ko so prisotni pozdravili Grandija, je državni kancler Brüning izročil Grandijevi soprogi šopek rdečih rož. V slavnostni dvorani na kolodvoru je Grandi govoril po radiu za nemške radijske postaje. Ko je stopil s kolodvora, so italijanskemu zunanjemu ministru člani italijanske kolonije in množica priredili navdušene ovacije.

Berlin, 25. oktobra. AA. Ob 11. popoldne je Grandi obiskal Brüninga ter se z njim prisrčno razgovarjal tričetrt ure. Nato je Brüning vrnil Grandiju obisk na italijanskem poslaništvu. Opoldne je bilo svečano kosilo v zunanjem ministrstvu v čast Grandiju.

Berlin, 25. okt. tg. Pri obisku, ki ga je napravil Grandi pri državnem kanclerju, sta se tričetrt ure razgovarjala o vsem kompleksu vprašanj, ki se imajo razčistiti v Berlinu. Prvemu sestanku je prisostvoval samo poslanik Orsini-Baroni. Razgovori so se potem nadaljevali tudi popoldne pri družabnih sestankih. Ob 13.30 se je začelo v hotelu »Adlon« kosilo z damami. Nato je bil sprejem pri italijanski koloniji v poslaništvu, zvečer pa bo banket pri državnem kanclerju zaključil program današnjega dne. Tega banketa se ravno tako, kakor pri obisku angleških in francoskih ministrov, poleg oficijelnih zastopnikov udeležijo tudi gospodarstveniki.

Samo po sebi umevno je, da so bili vsi raz-

govori pod vtisom svetovno političnih in svetovno gospodarskih odločitev, ki dozorevajo v Washingtonu. Ze pri obisku francoskih ministrov se je pokazalo, da se je moral njih berlinski obisk v veliki meri smatrati za pripravo na potovanje v Washington. Se bolj pa velja to za italijansko-nemške razgovore, ker je politični razvoj glede mnogih vprašanj, o katerih se razpravlja v Washingtonu, dovedel do skupnosti interesov med Italijo in Nemčijo. Tudi berlinski razgovori so potrdili, da je mogoče najti gotovo sličnost stališč v vprašanju dolgov in reparacij. Italija je zaradi plačevanja lastnih dolgov v Ameriki in Angliji finančno zelo obremenjena, tako da je slično kakor Nemčija občutila posledice vračevanja dolgov predvsem s tem, da so se pojavile motnje v gospodarskem in trgovskem delovanju. Tudi slični valutni in kreditni problemi obeh držav kažejo enako smer. Končno ima Italija ravno tako kakor Nemčija, četudi iz drugih razlogov, velik interes na tem, da se problem razorožitve približa rezultatu. Italija je zaradi svojega finančnega stališča želi omejitev izdatkov za oboroževanje in se lahko smatra, da se bo tudi Italija, četudi iz drugih razlogov kakor Nemčija, zavzemala za razorožitev drugih držav.

Jutri popoldne ob 5 se bo pri državnem kanclerju dr. Brüningu začela velika politična konferenca, dočim bo Grandi jutrišnji dopoldan porabil za obisk pri predsedniku republike in za izlet v Potsdam. Politčne konference se bodo na obeh straneh udeležili zastopniki resornih ministrstev. Jutrišnja konferenca ima dovesti do zaključnega rezultata razgovorov. Jutri zvečer bo banket v italijanskem poslaništvu zaključil oficijelni del italijanskega obiska. Grandi bo potem privatno še en ali dva dni ostal v Berlinu, da si ogleda znamenitosti mesta.

Nov Mussolinijev slavospev

Napolj, 25. okt. s. Min. predsednik Mussolini je podal v palači Maddaloni, v isti dvorani, kjer je bil 24. oktobra 1922 sklenjen pover v Rim, veliko poročilo o zveznih direktorijih 92 italijanskih provincij v navzočnosti visokih državnih in strankinih dostojanstvenikov. Mussolini se je najprej dotaknil najvažnejših mednarodnih dogodkov, posebno političnih in gospodarske krize, ki je zadela nekatere evropske države. Fašistična Italija je vse svoje pozicije krepko vzdržala. Kar se tiče lire, je dejal Mussolini, je ves svet pokazal svoje največje zaupanje do lire, ker ve, da predstavlja dolovno ljudstvo in krepo vlado. Fašistična Italija je tako močna, da bo vzdržala, četudi bo gospodarska kriza trajala dalje. V gospodarskem

oziru, je dejal Mussolini, nas postavlja dejstvo, da smo odklonili inozemska posojila, v posebno privilegirani in varen položaj, v moralnem oziru pa je fašizem ustvaritelj nove civilizacije. Mussolini je svaril vse fašiste, naj nikar ne počivajo na lahorikah in naj nikar ne mislijo, da so vse težave premagane.

New York, 25. oktobra. tg. Newyorška Federal Reserve Bank je zopet poslala za 10 milj. dolarjev zlata v Francijo, obenem pa je sama dobila iz južne Amerike novih 9.6 milj. dolarjev zlata, s čimer je njena zguba skoro pokrita.

Praznik Kristusa Kralja

Ljubljana, 25. oktobra.

Danes je vsa Slovenija slavila praznik Kristusa Kralja. V vseh župnih cerkvah so bile darovane slovesne službe božje in povsod so se verniki v velikem številu poklanjali Kristusu Kralju. V ljubljanski stolnici je v nabit polni cerkvi daroval pontifikalno sv. mašo knezoškof dr. G. Rožman. Po službi božji se je vršila slovesna posvetitev vernikov presv. Sreč Jezusovemu.

Zvečer ob 6 pa je pridigal možem in mladencem stolni kanonik dr. Mihael Opeka, naker je stolni dekan g. Nadrah opravil litanije Sreč Jezusovega z blagoslovom. Može in mladenci so se pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom posvetili Kristusu Kralju. Cerkev je bila polna mož in fantov.

Akademija v »Unionu«.

Nocoj se je vršila v veliki dvorani Uniona krasno uspeła slovesnost proslave 700 letnice sv. Antona Padovanskega. Dvorano je občinstvo napolnilo. Udeležili so se je tudi mnogi odlični predstavniki raznih katoliških društev in organizacij. Med prisotnimi je bil tudi prejšnji franciskanski provincial p. Regalart Cebulj. Točno ob 8 je dospel g. knezoškof dr. Gregor Rožman, ki ga je občinstvo sprejelo z navdušenimi ovacijami. Z aplavzom je občinstvo sprejelo tudi provinciala p. dr. Gvida Ranta. Ob priliki gosp. knezoškofa je zadonela v dvorani koračnica sv. Očetu »Inno Pontificio«. S tem se je spored pričel. Mal deček je ljubko deklamiral p. Krizostoma Sekovaniča deklamovanko »Svetniku vesoljnega sveta«. Otroški zbor je za tem zapel p. Hugolina Sattnerja »Pesem mladine padovanskemu svetniku«, naker je zopet sledila deklamovanka »Moja pisana zoga«. Godba je zaigrala Hackenbergerjevo »Kristusu kralju na višavi«, naker je dr. p. Roman Tominec predaval o življenju in delu sv. Antona Padovanskega. Predavanje so spremljale skiptične slike. Vso akademijo je zaključila igra otrok »Naša trdnjava«, ki jo je spisal p. Krizostom Sekovanič, pevske točke pa je uglasbil p. Francišek Ačko. Občinstvo se je razšlo z zadovoljstvom nad lepo uspešo akademijo.

Belgrad, 25. oktobra. 1. Danes so belgrajski katoličani slovesno proslavili praznik Kristusa Kralja. Dopoldne ob 10 se je vršila pontifikalna sv. maša, katero je daroval belgrajski nadškof dr. Rafael Rodič ob asistenci stolnih kanonikov in duhovščine. Med sveto mašo je imel zelo pomemben govor kanonik dr. Juretič. Novi cerkveni zbor je pod vodstvom g. profesorja Ulage in organista Mejčape Wagnerjeve »Tebe Boga hvalimo. Cerkev Kristusa Kralja, ki je obenem tudi časna stolna cerkev Belgrada, je bila do zadnjega kotička napolnjena pobožnih vernikov.

Proslava Finžgarjeve 60 letnice v Belgradu

Belgrad, 25. okt. 1. Danes zvečer je vprizorilo Prosv. društvo v Belgradu v veliki dvorani Češkoslovaškega doma v proslavo 60 letnice Fr. S. Finžgarja njegovo dramo »Divji lovec«. Predstave se je udeležilo ogromno število belgrajskih Slovencev in Belgrajčanov. Poleg tega smo opazili med navzočimi tudi visoke goste, kakor zastopnike češkega, poljskega, ameriškega in angleškega konzulata. Zlasti je na navzoče učinkovala narodna noša, ki jo je s posredovanjem g. ravnatelja Mahkote dala na razpolago Narodno gledališče v Ljubljani. Občinstvo je bilo tako navdušeno nad lepoto naše narodne noše in besede, da je polkotal igralce večkrat pred zastor.

Aretacija Gruberja

Belgrad, 25. oktobra. 2. Znani emigrant Gruber, ki je obiskal vsa večja evropska mesta in ki je širil propagando proti naši državi, je bil končno aretiran v naši državi, o čemer je bil včeraj izdan kratek komunikke. Gruber je 12. marca 1930 zapustil našo državo in začel z delom proti političnemu redu v naši državi. Stalno je bil v zvezi s Perčecem in Paveličem. V Berlinu je izdajal časopis »Bodočnost«. Kjer je hodil, se je izdajal za predavatelja nezadovoljnih Srbov in Hrvatov. Ko je prišel v našo državo, je bil aretiran in takoj zasilšan. Gruber je dal dragocene izjave, kako je prekinil z ostalimi emigranti in se odločil za povratek v domovino k svoji družini. Podal je nova dragocena priznanja o delu emigrantov v inozemstvu. Oblasti bodo dobile od njega vsekakor dragocene podatke o ro varenju proti naši državi.

Smrtna kosa

V Ljubljani je v soboto zvečer umrl gos. Fran Gostič, sodniški upokojenec. Pogreb bo danes popoldne ob pol 3 iz hiše žalosti Breg 2 na pokopališče k Sv. Križu. Svetile mu večna luč! Zaljučnim naše iskreno sožalje!

Pod novim praporom!

Blagoslovitev nove zastave Prosvetnega društva v Kranju

Kranj, 25. oktobra.

S kratkim, pa vendar izrednega dogodka dovoli dostojnim in posebej primernim programom je danes Prosvetno društvo v Kranju praznovalo blagoslovitev svoje nove zastave ter je to praznovalo z veličastnim praznikom katoliške Cerkve, s praznikom Kristusa Krilja.

V pozdrav kmeti nove zastave go. Mariji Gorjančevi so v soboto ob pol 8 zvečer pevec društvenega moškega zbora pod vodstvom g. C. Mahorja zapeli dve pesmi, godba pa je odigrala tri komade. Na prostornem trgu pred hotelom "Stara postaja" se je zbrala kupa velika množica ljudi. V dvorani Ljudskega doma se je nato ob pol 9 urah predenar W. Zlatičevićem odigrala igra "sv. Krištof". Igra je prelepo uspela.

Ko se je danes dopoldne vedno bolj približeval čas praznovanja, cerkve, so se v ljudski dom vsipale množice društvenih članov, da se zberejo k sprejemu. Na trgu pred cerkvijo pa se je medtem zbralo že polno občinstva. Nekaj minut pred deseto je krenil sprevod v cerkev: najprej društvena godba, nato prapor z gospo kumico in številnimi družinami, ki so bile vse v zlatih in dragocinskih narodnih nošah, ter člani Prosvetnega društva. Cerkev se je hitro napolnila, kumica in njene družice so zasledile prve klopi, predaj pa je čedalje bolj naprlo krepki zastavonoša v. Šort danko v spremlju dveh fantov.

Kot slavoslovni govornik je stopil na prizidec nekdanji kmetijskošolski učitelj, Pavel Staninčič, ki je bil za časa svetovnega bitovanja v Kranju matični društvom voditelj in ki ima povsem letih največ storil in žrtvoval za naše Prosvetno društvo. Po kratkem, zelo zanimivem govoru je g. Staninčič pred oltar in blagoslovil novi prapor, kumica pa je v spremlju družice prinesla svoj trakt. Po blagoslovitvi prapora je bila sv. maša, ki jo je služil g. Pavel Staninčič s tem je bila stavost v cerkvi končana.

Sprejem se je nadalje vrnil v dvorano Ljudskega doma, kamor je sledila tudi precej občinstva.

Razstava sadja na velesojmu

Ljubljana, 25. okt.

Agilno Sadjarsko društvo je priredilo na velesojmu (v javljanih) GY krasno uspešno razstavo sadja, katere otvoritev se je vršila danes. K otvoritvi so se zbrali polnostojni odborniki društva in drugi sadjarji, med zastopniki pa naj omenjamo zastopnika g. Bana, ki se je opravičil, nacebnika Podgornik, dalje svevnika Zidanska in Trampusa od banskega kmetijskega oddelka, zastopnika Zbornice za TOI dr. Pressa, ravnatelja velesojma dr. Dularja itd.

Otvoritev se je pričela ob 11. Zbrane goste je v primernem govoru pozdravil podpredsednik g. Humek (predsednik g. Rohman je bil zadrtan). Govornik je nato razložil važnost in pomen razstave, tako da se more občinstvo seznaniti s producenti sadja, se prepričati o kvaliteti sadja, producenti sami pa se morejo s takimi razstavami izuriti v kupčiji, zlasti, kar se tiče pakovanja sadja. Omenjal je tudi izburg urejeni oddelki razstave podružnice društva v Bostanju, ki je sama razstavila okoli 800 zabojev najbolj izbranega sadja.

Nacebnik Podgornik je v svojem smiselnem govoru pozdravil razstavo in ji želel, naj bi se tako razstave večkrat prirojale, da pride mesto v stik s producenti sadja.

Po otvoritvi je občinstvo takoj napolnilo

Zbrano množico je nagovoril g. svetnik Matija Škrbec z besedami: Naše društvo, ki je dobilo zastavo, je kot armada, ki se bori za katoliško prosveto. Obljubimo, da bomo zastavo zvesto branili v vsem svojem delu. Vse naše delo, sestanki in odseki imajo isti namen: širiti katoliško prosveto. Naša zastava, ki ima na glavni strani sliko sv. Cirila in Metoda, na drugi strani pa državne barve, govori, da se bomo borili za vero, pa tudi za našo kulturo. Naša zastava je simbol naše borbe za katolištvo, za slovenstvo, pa tudi simbol državne zvestobe. Kdor dvomi nad našim jugoslovanstvom, žali našo vest. Naše načelo, za katero se bomo pod novo zastavo borili, je: Katolik sem, Slovenec sem, jugoslovanski državljan sem. V tem imenu obljubljamo kot predsednik društva z vašim pristankom zvesto bomo praporu in tem načelom. (Močno odobravanje). Če je naša prošnja in zunanji brez blesta in sijaja, naj bo na znotraj manifestacija družinskih vezi in izraz družinske slavnosti. Vsi družinstveni člani morajo priložnostno kar bratje in sestre ljubimo in pomagati, če bo treba, bomo trpeli skupno za omenjene ideale. Naša zastava je že plačana vsled velike požrtvovalnosti Marjane. Zahvaljujemo se kumici go. Mariji Gorjančevi in vsem, ki so darovali za zastavo. Naš prapor naj bo simbol dela in naporov, naj naš vzpostavlja, da gremo vsi v borbo za to, da osvobodimo Kranj in okolice za katoliška načela.

Sledilo je zabijanje zebnje v zastavo. Skupno je bilo zabitih 57 zebnjev, katerih vsaki je stal 100 Din. Mora se reči, da so člani društva kot razni dobrotniki in različni kranjski meščani prav močno podprli denarno zbirko za zastavo. Tudi vsi družinstveni odseki so se posebej darovali za zastavo. Nato se je vršila posvečitev društva Kristusu Krilju. Blagoslovil ga je in obelil na čelo lop kriz, ki bo vedno ostal v dvorani Ljudskega doma in ki je delo Dane Pajničeve, keramične umetnice. Pavci so zapeli: "Ako Gospod ne zida hiše". Sledila je zborna deklaracija pesma in končno himna: Povsod Boga. Lep potek današnjega dne bo ostal vsem članom Prosvetnega društva v trajnem spominu.

Razstavišče in že dopoldne pokupilo mnogo sadja. Prav tako dober in razveseljujiv je bil obisk tudi popoldne. Kupčija je bila živahna vsa črna tako da je kmalu dobil za skoraj vsak drugi zaboj rdeč pas z napisom "Prodano". Kupce privablja res povprečna kvaliteta sadja in tudi cena so nižje: 2 do 2,50, 3,4 in največ 5 Din za kg. V prvi vrsti so posegli kupci po jabolkih ananas, mošankah, kanadkah, voščenkah, bobovcih, po vrsti Blembem itd. Hrušk je razstavljenih le malo in so bile takoj vse prodane. Razstavljenih je okoli 900 zabojev sadja po 20 kg. Sadije je lepo sortirano in vzorno pakovano. Vsak zaboj ima napis, katere vrste sadije je in odkod izvira. Med obiskovalci je bilo tudi mnogo tujih trgovcev, celo iz Banata, Bele crkve, Novega Sada, Zagreba in Beograda. Zanimali so se za večje količine in so producenti sklenili že več ugodnih zaključkov, prav tako tudi podružnice Sadjarskega društva.

Razstava Sadjarskega društva traja do torka zvečer, v sredo zvečer pa bodo oddali kupcem kupljeno sadje, ki ostane ves ta čas na razstavi, čeprav je že prodano.

Občinstvu toplo priporočamo, da si to lepo in zanimivo razstavo ogleda, saj je tudi pošten, ker se more občinstvo seznaniti z različnimi vrstami sadja.

Komunistična zaloga razstreljiva v Berlinu

Senzacionalno odhiti berlinske policije

Berlin, 25. oktobra. j. Včeraj popoldne se je pred hišo Karla Liebknechta v trgu nenadoma pojavilo več policijskih avtomobilov, ki so bili gospe. Policija je zaprla vse dohode k hiši, medtem ko je veliko stražnikov in civilnih uradnikov politične policije vdrilo v hišo. Znotraj hiše so zasledili kakor v vseh takih slučajih, vse prostore in preprečili, da bi kdo zapustil poslopje. Vse osebe, ki so bile v hiši, so se morale natančno legitimirati. Izvršeni je bilo več aretacij. Obenem je policija izvršila hitne preiskave še v mnogih drugih hišah, kjer stanujejo komunistični voditelji.

Vso akcijo je policija podvzela radi številnih tatvin razstreljiva, ki so se v zadnjem času pripetile na vse Nemčiji. Iz nekega provincialnega mesta so te dni komunistični funkcionarji zanesli v Berlin dva kovčka z go najrazličnejših vrst razstreljiva. To odkritje je opazovala in ugotovila pravilnost svoje domneve. Ta dva kovčka so komunisti prenesli v neko vrtno lopo, kjer pa je napravila po-

licija preiskavo in našla na pravcato zalogo najrazličnejših vrst razstreljiva. To odkritje policije dokazuje, da je komunistična organizacija v dogledni bodočnosti pripravljala obsežno teroristično akcijo.

Neprestani napadi in ropi v Berlinu

Berlin, 25. oktobra. j. Skoro ne mine večer, da ne bi policijska kronika obogatela za drzen roparski napad, bodisi da se to zgodi na cesti ali pa napadejo drzni roparji kakšno trgovino. V pelek zvečer so se pripetili kar trije taki slučaj. Roparji nastopajo v skupinah. V neko meskarno so malo pred sedmo uro vdrli štirje oboženi mladeniči. Klic: "Roke v zrak!" in že v naslednjem trenutku so preleteli vse predale. Klicali so: "Brüning plača vse!" in Glad, grad! Pograbili so denar in na kolerih zbežali. Slična napada sta se pripetila tudi na dveh drugih krajih. Nikjer se ni posrečilo, prijeti drznih roparjev.

Gospodinja do smrti prelepla služkinjo

Beograd, 25. okt.

Predsedniščin se je v Sumatovski ulici pričel dogodek, kakršni so bolj redki v krminabni kroniki. Prebivalci omenjene ulice so dali naša posnetki ženske illice na pomoč, ki so prihajali z dvorčar hiše št. 67. Sosedje te hiše so opazili, da teži na dvorcu deklet, ki s slabotnim glasom kliče na pomoč, za njo pa se valji debela ženska, ki jo teče z bikovko po glavi in telesu. Sosedje so obvestili oblasti. Orozniki, ki je kmalu prišel, je našel na pragu hiše mrtlo mlado dekletko Terezo Alber, ki je služila pri Milici Kovačević. Kmalu je dospela na lice mesta komisija, kateri je deklet s slabotnim glasom povedala, da jo je preletela njena gospodinja, kar so potrdile tudi priče iz sosesstva. Deklet je bilo hudo poškodovano, nudi česar so oblasti odcedile prevoz v bolnišnico. Tam so zdravniki uvideli, da so poškodbe silno resne in vanj pomoč ni pomagala. Zjutraj ob 8 urah je Tereza podlegla poškodbam.

Volitve v Švici

Carib, 25. okt. Danes se vrše volitve v švicarski državni svet (poslansko zbornico) kakor tudi volitve ženevskih poslancev v zvezni svet in enega člana v kantonsko vlado. Na podlagi novejšega volilnega zakona se je številno poslancev znižalo od 198 na 187 in volitve se vršijo po proporcionalnem sistemu; vsak švicarski kanton — 25 po številu — predstavlja volilno okrožje zase.

V obdobjem švicarskem parlamentu je bilo 11 katol., konservativcev, 58 radikalov, 50 socialistov, 31 poslancev kmečke in obrtniške stranke, 6 liberalnih demokratov, 3 predstavniki socialno politične stranke ter 4 poslanci, ki niso pripadali nobeni stranki.

Volilni boj je bil zelo oster. Socialisti so skušali gospodarsko sliko, ki se je pričela pojavljati tudi v Švici, izrabljati za borbo proti tako znanim strankam reda, ki jih obdelujejo zvez s kapitalizmom. Kapitalistični sistemi je kriv brezposelnost. Socialisti zahtevajo podpiranje bank in še večjo socialno zaščito delavstva. Njihovo geslo je etatizem. Nasprotno se demokratske stranke borijo proti etatizmu, to je vmešavanju države v zasebno gospodarstvo, in radikalni trdijo, da je prav pretirana socialna zaščita dovela Nemčijo in Anglijo do hude gospodarske krize. Zanimivo pa je, da celo ta stranka priznava potrebo stehnične državnega nadziranja nad bankami. V volilnem izidu je težko stavljati katerekoli prognoze.

Tudi delavska stranka za uravnovešen proračun

London, 25. okt. s. Voditelj delavske stranke Henderson je imel včeraj v radiu svoj volilni govor. Danes zvečer bo MacDonald zaključil vrsto volilnih govorov po radiu. Henderson je izjavil predvsem, da se je kapitalizem po vsem svetu in tudi po tistih deželah, kjer so mislili, da je njegov položaj povsem varen, zrušil. Delavska stranka hoče v rekonstrukciji nacionalnega življenja, ki mora dati prednost blagostanju celotnega prebivalstva pred zasebnimi koristmi, najti zdravilo. Odločno je odklanjal mišljenje, da bi povratak delavske vlade pomenil paniko. Delavska stranka je za uravnovešen proračun in proti vsaki inflaciji in deflaciji. Ko je bila delavska stranka še na kinitu, se je trudila, da bi dosegla stabilnost valute in je pospeševala mednarodno sodelovanje, da bi se rešili valutni problem.

Komunistični nemiri v Paragvaju

Buenos Aires, 25. oktobra. j. Nad 300 komunistov je po poročilih iz paragvajskega glavnega mesta Assumption napadlo predsednika Paragvaja dr. Joseja Guggiaro. Komunisti so korakali v spremstvu revolucionarnih dijakov med divjim zmerjanjem vlade po mestnih cestah. Pred vladnim poslopjem so obstali ter poskušali vdreti v poslopje s klici: "Smrt predsedniku!" Policija je nastopila proti njim in slednjič začela streljati v množico ter ubila troje ljudi. Nemiri so se pozneje razširili na vse mesto ter je prišlo do krvavih spopadov, ki so tudi zahtevali smrtno žrtve. Vojaške čete in policija so dobile poznejše ojačenje ter so patrolirale po cestah glavnega mesta. Paragvajska vlada izjavlja, da povsem obvlada položaj.

Pariz, 25. okt. AA. Med Francijo in Španijo je bila sklenjena nova trgovska pogodba.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno deževno vreme bo trajalo daljša.

Nenavarna metoda

Mozelj, 23. okt.

Za našega časa se v naši občini popravlja pot. Tako tudi pol skozi Turkov drago. V četrtek so delavci delali na cesti ravno pred hišo našega župana. Skale na poti so ovirale promet in morali so jih razstreliti. Preden so eksplozivno snov zažgali, so zavarovali poslopja pred eventualnimi poškodbami od kamenja. Tudi skalo so zalozili z vejami, deskami in tramovjem. Tudi na županovi hiši so sneli okenska krila in zastavili okna z deskami.

Po eksploziji je pritisk razmetel tramovje in deske, tako, da se je pri hiši poškodoval žleb. Vrglo je tudi okroglo 20 kg težak kamen in to ravno v okno. Prebil je deske, kamen je odletel v nasprotno steno, se tam odbil in padel ravno med postelj in omaro, kjer so bila postavljena okna, razbil šipe in deloma tudi puško, ki je stala v kotu.

Vkljub previdnosti, bi se mogla zgoditi večja nesreča, hvala Bogu, da je ni bilo. Dogodek pa bo v pouk za bodočnost. Res, previdnosti ni nikoli dovolj.

Ladjo „Stari Beče“ so doignili

Stari Beče, 24. okt.

Včeraj so naposled po več tednih napornega dela dvignili iz Tise ladjo „Stari Beče“, ki se je 12. septembra ob priliki silnega viharja potopila in postala grob 15. ljudi. Ladja je bila zavarovana pri zavarovalnici „Triglava“ za 400.000 Din.

Bolgarska „jeklena divizija“

Sofija, 25. oktobra. AA. Snoči je bila proslava sofijske divizije. Danes so izdali častniki, podčastniki in vojniki divizije proglas na meščanstvo, v katerem naglašajo vse bitke in uspehe divizije ter pravijo, da nosi divizija po pravici ime „jeklena divizija“. Pred oficirskim domom je izobesen velik zemljevid, na katerem so načrtani pohodi divizije. Snočnji proslavi so prisostvovali častniki in vojniki vse sofijske garnizije. Govorili so polkovnik Georgiev, general Colarov in vojni minister Kitjev. Danes je bila svečana služba božja.

Enotne vozovnice za avtobuse

Kraljevska banska uprava je izdala enotne vozovnice, ki se bodo uporabljale na vseh avtobusnih progah v dravski banovini. Dočim je dozdaj vsak podjetnik imel svoje posebne vozovnice, opremljene s pečatom pristojnega sreskega načelstva, bodo po 15. novembru t. l. dopustne le one vozovnice, ki jih je izdala kraljevska banska uprava. Avtobusni podjetniki bodo prejimali vozovnice, ki se glase na Din 0,50, 1.—, 2.—, 5.— in 10.—, pri pristojnih okrajnih načelstvih proti plačilu 10 odstotnega izrednega cestnega prispevka in posebni odškodnini Din 1.— za vsak blok.

Vatikanske zamke so pošle

V začetku prihodnjega leta bo Vatikanske država izročila prometu novo serijo pisemskih znamk in novcev. Priponitni je treba k temu, da so novi, ki so bili izdani 1931, že pošli, novi pa, ki imajo letnico 1930, so še v prometu. Čeprav so tega denarja nakovali za milijon lir, je v Rimu že postal redek, v drugih italijanskih mestih pa ga sploh ni več opaziti. Vsi novi so zašli v zbirke ljubiteljev redkosti in starin, čeprav so leta 1929 izdali nekaj kovanega denarja nalašč za zbirke. Upajo, da so zbiralci sedaj že nasičeni in da bo v začetku prihodnjega leta izdan denar ostal v prometu delj časa.

Strašno dejanje obupanega očeta

Berlin, 25. oktobra. s. Pretresljiva družinska žalost se je odigrala snoči v vzhodnem delu Berlina. Zakonca Loge sta do predkratnim bivala pri svojih sorodnikih in se te dni vrnila v svoje stanovanje, ki obstoji iz sobice in kuhinje. Mož je bil brez posla in v družini je vladala velika beda. Ze več mesecev nista mogla plačati najemnine kakor tudi ne dolžnih obrokov za pohištvo. Danes bi morali družino deležirati, obenem pa je prišel tudi zastopnik tvrdke, pri kateri sta vzela pohištvo na obroke. Tudi pohištvo bi danes odpeljali. Snoči okrog 7. je dala žena svoja dva otroka, štiriletnega Roberta in devetmesečnega Viljema spat in se je nato tudi sama vlegla spat. Mož pa si je medtem dal opraviti v kuhinji. Ko sta otroka in žena zaspi, se je splazil v sobo in je vse tri s kladivom ubil. Nato se je obesil. Strašno dejanje so šele danes zjutraj odkrili. Oče Kurta Logeria je hotel obiskati svojega sina, pa na ponovno krkanje ni dobil avbenega odговora. Nekoč špranje na pisma pa je zagledal svojega sina obešenega. Poklicana policija je s silo vdrila v stanovanje, kjer se ji je nudil grozen prizor. Vsa štiri trupla so pripeljali v mrtvašnico, stanovanje pa zapечатili.

Aretacija na Cipru

London, 25. oktobra. z. Na otoku Cipru je bilo tokom današnjega dne aretiranih 35 oseb, ki so bile vse brezobzirno deportirane. Včeraj je bil pokopan mladenič, ki je umrl rade dobilih ran pri demonstracijah. Pogreba se je udeležilo 15.000 ljudi, med njimi se je nahajal tudi grški pravoslavni nadškof s Cipra. Incidentov ni bilo.

Nesreča na morju

Pariz, 25. oktobra. AA. Havas poroča iz Helsingforsa, da sta trčila včeraj popoldne v Finskem zalivu nemški parnik „Gracia“ in neka ruska podmornica. Podmornica se je potopila, parnik „Gracia“ pa se je vrnil v petrograjsko luko. Parnik je zelo poškodovan. Radijska postaja v Viborgu poroča, da se nahaja zdaj parnik „Gracia“ v Kronstadtu in da so rešili tudi 50 mož posadke ruske podmornice.

Nova bolnišnica na Sušaku

Sušak, 25. oktobra. z. Danes je prisostvoval banavski banovina dr. Perović blagoslovitvi temeljnega kamna za novo bolnišnico. Do sedaj je moralo vse ljudstvo zgornjega Primorja iskati bolniške pomoči na Reki, zdaj pa bo lahko pustilo denar v svojem kraju. Bolnišnica bo zgrajena za 200 postelj.

Črni umetniki so otvorili svoj dom

Ljubljana, 25. oktobra.

Mogočna palača je zrasla preko leta, na začetku Miklošičeve ulice, tako rekoč na portalu slovenske prestolnice. Pet nadstropij visoko se dviga in priča svetu o veliki stanovski zavednosti in požrtvovalnosti slovenskih grafičnih delavcev, ki se jim je danes uresničil dolgoleten san: otvorili so lasten dom.

Slovesna otvoritev se je vršila danes dopoldne. Dvorano v 5. nadstropju novozgrajene palače so napolnili funkcionarji ljubljanske podružnice, delegati centralne uprave Zveze jugoslovanskega gra-

fičnega delavstva, zastopniki podružnic iz Beograda, Zagreba, Subotice, Splita, Novega Sada, Sarajeva in Osijeka ter ostali povabljeni gostje. Ljubljansko mestno občino je zastopal obd. svetnik Rebek, Pokojniški zavod predsednik Vrtovec, NSZ Stopar, Delavsko zbornico in Strokovno zvezo za Slovenijo Čelešnik, Društvo tiskarjev Ropič, zvezno centralno upravo predsednik izvršnega odbora Regel in predsednik izobraževalnega odbora Jošt itd. Ker dvorana ni mogla sprejeti vseh, se je ostalo članstvo ljubljanske podružnice zbralo na dvorišču, kamor so potom zvočnika oddajali ves pitek slavnosti.

Slovesnost je otvoril orkester mariborske »Grafike« s Tipografsko koračnico in Overturo. Nato je g. Dražil pozdravil vse navzoče in kratko orisal, kako je prišlo do velike misli, postaviti si lasten dom, misli, ki jo danes krona uspeh.

Nato je g. Strekelj otvoril Grafični dom in ga izročil članstvu v uporabo. Pevski zbor »Grafika« je pod vodstvom prof. Gröbminga zapel Delavsko himno in tiskarsko himno: Geslo.

Sledilo je čitanje brzojavnih pozdravov in čestitk, ki so jih poslale podružnice grafičnih organizacij iz Sarajeva, Osijeka, Splita in Velikega Bečkereka. Nato so pozdravili in čestitali ljubljanski podružnici grafične organizacije: Rebek v imenu mestne občine ljubljanske, Čelešnik v imenu Delavske zbornice in Strokovne komisije za Slovenijo, Ropič v imenu Društva tiskarjev, predsednik izvršnega odbora SGR Regel, predsednik izobraževalnega odbora Jošt, dalje zastopniki zagrebške, beograjske, novosadske, sarajevske, subotičke, splitske in osiječke podružnice. V imenu Pokojniškega zavoda je čestital predsednik Vrtovec. Pevski zbor »Grafika« je zapel pozdravno pesem, nakar je orkester mariborske »Grafike« s koračnico zaključil slovesnost.

Slovenski grafiki so danes doživeli triumf svoje organizacije. Čestitkam k temu velikemu uspehu, ki je dokaz, kaj premore dobro organizirano delavstvo, se pridružujemo tudi mi, z željo, naj bi bil novi Grafični dom središče dela za boljšo bodočnost delavskega stanu!

Mariborska nedelja

Praznik Kristusa Kralja v Mariboru - Proslava češkoslovaškega narodnega praznika - Zadnja pot Srečka Robiča - Zgodba o „Mici Kovačevi“ in treh, ki so hoteli „napraviti policaja mrzlega“ - Smrti vozači na Glavnem trgu - Fantovski pokol pri Sv. Petru

Maribor, 25. okt.

Danes na praznik Kristusa Kralja je bila v kajašnji stolnici slovesna pontifikalna sv. maša, ki jo je ob asistenci daroval prevzvišeni vladika dr. Andrej Karlin. Poleg množice vernikov so bili navzoči tudi voditelji lavantinske Katol. akcije s predsednikom škof. odbora podavrateljem Francem Jerebičem na čelu ter zastopniki drugih kat. organizacij.

V unionski dvorani svečana proslava češkoslovaškega narodnega praznika v okvirju mariborske ČJ lige ter v obliki slavnostne matinee. Dvorana polna zlasti dijaške mladine. Navzoči so bili podkuzul Cihelka iz Ljubljane, banski svetnik Ivo Poljanec kot zastopnik tuk. okr. inšpektorata, podžupan dr. Lipold, major Celestina kot zastopnik mestnega poveljnika, ravnatelj srednjih šol in predstavniki raznih društev in korporacij. Iskren pozdrav in blagoslov je poslal prevz. vladika dr. Andrej Karlin, pismen pozdrav je poslal tudi stolni župnik msgr. Mihael Umek. Po pozdravu predsednika tuk. lige je sledil bogat matinejski spored s slavnostnima govoroma podkuzula Cihelke in novinarja Borka. Ostali del sporeda so izpolnile številne glasbene točke, ki jih je izvajala po večini vojaška godba. Z velikim uspehom je nastopila kot solistinja gđ. Vedra Ilova. Občinstvo je sprejelo živahno ter eksaktno izvajanje vseh teh točk z burnim odobravanjem. Ob zaključku je zasvirala godba jugoslovansko himno ter uverturo Dvořakovega »Domov moje matineje je zapustila v množici obiskovalcev globok vtis.

Zunaj v Limbušu pa je bil pogreb blagopokojnega Srečka Robiča. Ljudi v množicah; sprejeto je vodil stolni dekan lavantinski dr. Maks Vraber ob asistenci osmih duhovnikov iz Maribora, Studencev, Limbuša in Ruš. Od blagega pokojnika sta se poslovila v toplih besedah vpokojeni nadočitelj Godec in dr. Pivko. Na njegovi vadnji, poti ga je spremljal tudi pomočnik bana dr. Pirkmajer ter starešinstvo okr. cestnega odbora z mestnim županom in načelnikom dr. Juvanom ter prvim načelnikom Franjem Zebotom. V zadnje slovo sta zapeli mariborski pevski društvi »Jadranci« in »Drava« turobno žalostinko. Blagemu rajnkemu časten spomin, preostali naše globoko sožalje!

Policijske buke so precej prazne. Arretacij samo 5, prijav 23. Na mostu je prijel stražnik tri razgraječe, ki so napadli v Dravski ulici dva mirna pasanta, nato pa pobegnili pred stražnikom preko mosta. Ko so se na vračali nazaj na Glavni trg, jih je spoznal ter odvedel v Ključavničarsko ulico. Radi grožnje, »da bodo napravili policaja še mrzlega«, pa bodo imeli opravka še s sodiščem. — Prijeli so tudi nekega Gustina L., ki se je na zimo skušal oskrbeti s tujo sukno. — V želju se je pojavila »pri starem lovecu Jožicu B.,

ter si privoščila dobro večerjo, zalito z nekaj četrtinkami vinca Ko pa se je približala plačilna z računom, ki je znašal 86 Din, je postala naenkrat čisto malodušna ter jokavo povedala, da nima niti pare v žepu. Poklicali so stražnika, ki je ugotovil dejansko stanje ter povabil Jožico na prenočišče v zapor.

Nezgodna kronika beleži istotako le lažje slučaje. Mesarski pomočnik Josip Prelog iz Tezna si je po neprevidnosti zasadil mesarski nož v prsi s tako silo, da mu je prebodel prsni koš, vendar pa pljuča niso ranjena. Nesreča se je zgodila na ta način, da mu je nož pri brušenju zdrsil iz roke ter se mu zasadil v prsi. Kljub močnemu krvavenju je prišel sam v bolnišnico, kjer so mu ustavili kri ter ga obvezali. — V bolnišnico je prišel iskat pomoči tudi posestnik Ivan Lovrenčič iz Vinice, ki se je vsekaj s sekuro v roko ter se opasno ranil.

Smrti vozači so poslednja senzacija Maribora. Dospeli so iz Münchena, kjer so razburjali s svojimi smrtonosnimi vrtilomatski produkcijami tamošnje obiskovalce »Oktoberfesta«. V Mariboru so postavili svojo iz železnih traverz in lesenih lat napravljeno konstrukcijo na Glavnem trgu. Notranjost je slika izdolbljeni jajni polovici, iz lesa gladko ostružena. Na dnu pri svojih motornih kolesih v tesni žokejski obleki dve postavi, mladenka in fant. Brezbrižno kadita cigarete, nato znak in motorja zabrnita. Eden za drugim vozita na dnu, vedno hitreje, polni plin in blazno drve krogi okrog. Hipoma zažene prvega blazna naglica ob navpično steno, prilepí se na njo kot muha ter drvi z nezmanjšano hitrostjo krog za krogom, za njim pa drugi ter se lovit v tempu 80—100 km; ob silnem pritisku ječi cela konstrukcija, oba dirkača pa, kot da sta zrasla s svojimi železnimi konji, niti mišica ne trene v obrazu, vedno višje se dvigata v vijaku, par minut traja ta peklenški tempo, nato postaja brnenje motorjev lažje, še par zavojev in zopet sta na dnu, kjer se ustavita, kot da sta absolvirala kratko izprehodno vožnjo po asfaltirani cesti. Po par minutnem počitku zopet ista produkcija in to si sledi ves večer. V Mariboru ostanejo smrti vozači le nekaj dni, nato pa obiščejo druga mesta v naši državi.

Danes je zopet prišlo do žalostnega pokolja med fanti iz Sv. Petra pri Mariboru. Bili so skupaj dobre volje Šentpeterčani, Barbarčani in še drugi. Beseda je dala besedo, pesti so se sklenile in zablistali so se noži in kot žrtev se je zrušil v krvi na tleh 34-letni delavec Franc Skofic iz Zenice pri Sv. Barbari. Dobil je globok zabodljaj v gornji del desne noge in pa na hrbtu. Njegovo stanje je precej resno. Zadevo imajo v rokah orožniki.

Danes popoldne je opazil železniški uradnik Avgust Spengl, ki je lovil ribe v bližini takozvanega Königovega otoka novorojenčka, ki ga je naplavila Drava. Sodeč po raznih sledovih na truplu novorojenčka, je bil ta v Dravi najmanj 8 dni. Bil je povit v cunje. Za brezsrčno materjo se vršijo temeljite poizvedbe.

Inserirajte v „Slov. listu!“

SPORT

Poljska : Jugoslavija
6 : 3 (5 : 2)

Poznanj, 25. oktobra. Ž. Poljsko moštvo je danes nastopilo proti Jugoslaviji in igra je končala z rezultatom 6 : 3 (5 : 2) za Poljsko. Jugoslovani so posebno slabo igrali v prvem polčasu. V glavnem je katastrofe kriv igralec Spasič. V drugem polčasu je bila postava moštva spremenjena in Jugoslovani so zaigrali nekoliko boljše, kljub temu pa z velikim porazom.

Ilirija rez. : Hermes
6 : 3 (1 : 5)

Včerašnja nedelja je bila vse preje, kakor pa pripravna za nogometne tekme. To se je videlo tudi na obisku, kajti komaj 200 gledalcev je prišlo, da vidijo prvenstveni boj med Hermesom in rezervo Ilirije. Rezerve klubov, ki tekmujejo v ligah, sodelujejo namreč v tekmah prvorazrednih moštev. Ne vemo, ali je to poseben aranžma, kajti včerašnja tekma je pokazala, da ni dobro, ker so uvrstili rezervna moštva v konkurenco, kjer tekmujejo prvo razredni klubi. Rezervna moštva ojačena z nekaterimi igralci prve garniture so vedno močnejša, kakor pa vsak ljubljanski prvorazredni klub. Naravno, da se s tem ustvari nepotrebna atmosfera, ki lahko povzroči incidente. Ob tej priliki bi tudi omenili, da nikakor ni prav, da se k takim tekmam delegira mlajši sodnik, ki je poleg tega še član kluba, ki je tudi tekmeec za prvenstvo. Ako že hočemo, da bo naš nogomet res napredoval, je treba že vnaprej preprečiti vsak nesporazum oziroma nezaupanje. To zlasti pri takih razmerah, ki vladajo v Ljubljani.

Zmagalo je v včerašnji tekmi moštvo, ki je imelo boljše živce. Ne moremo reči, da je bilo moštvo Ilirije, ki je bilo ojačeno z nekaterimi igralci iz prvega moštva, boljše. Nobene skupne igre, doseženi goli le plod individualne igre posameznikov. Igra je bila vseskozi raztrgana in je bilo opaziti še posebej slabe točke v obrambi, čeprav je Malič pokazal, da prihaja počasi v formo. Energična napadalna vrsta bi morala napake, ki jih je delala obramba Ilirije, boljše izkoristiti. Tudi krilska vrsta je bila sibka. V napadu sta bila Žvižgovci in Ice edina, ki sta imela odkazano poteto na gol.

Moštvo Hermes smo videli že veliko lepše igrati. Od tiste lepe kombinacijske igre radi katere so postali šikarji slavni, ni več sledu. Ostala je samo borbenost in elan. V moštvo je bilo več meš labo zasedenih. Posebno je pa ugajal mladi Pikič, ki bo postal vreden naslednik Sveticov. Za svojo mirno igro pa nima prave okolice. Vendar po igri, ki smo jo včeraj videli, Hermes ni zaslužil takega poraza. Največ je poraz zakrivila misel, da sodnik moštvo škoduje. Le to in nič drugega je zakrivilo poraz Hermes in povzročilo nepotrebni incident s sodnikom. Pri vsem tem pa sodnik ni bil tako slab. Napake pa dela vsakdo. Zatorej je treba v kati preprečiti vsako nezaupanje proti sodnikom, pa bo red in mir na igriščih.

Zagreb, 25. oktobra. Ž. Jugoslavija : Hašk
5 : 3 (3 : 0).

Gradec, 25. oktobra. Ž. Grazer Sportklub :
Concordia 4 : 3 (4 : 1).

Belgrad, 25. oktobra. Ž. Gabarnia : BSK 3 : 2
(1 : 2).

Lahka atletika v Mariboru

Za klubovo prvenstvo Rapida. — Maratonke in Rapidovke tekmujejo.

Maribor, 25. oktobra.

Danes so merili svoje moči za klubovo prvenstvo SK Rapidovi lahkoatletci na troboju. Tekmovanje se je vršilo na Rapidovem igrišču ter ga je smatrali za predpripravo za lahkoatletski miting, ki se bo vršil 8. novembra in ki se ga bodo udeležili vsi mariborski klubi, ki gojijo lahko atletiko. Rezultati pri današnjem lahkoatletskem mitingu za klubovo prvenstvo SK Rapida so bili sledeči:

Tek na 100 m: 1. Gutmeier 11 : 8. 2. Jeglič 12 : 2. 3. Monderer 12 : 2.
Skok v daljavo: 1. Monderer 5 : 83.
Suvanje krogle: 1. Monderer 10 : 01. 2. Gutmeier 9 : 73. 3. Jeglič 8 : 63.

Klubovo prvenstvo si je pridobil Monderer s 1576,2 točkami, drugi je bil Gutmeier 1550,15, tretji Jeglič 1531,2 točki.

Tudi so se srečale danes na omenjenem igrišču v troboju lahkoatletinje SK Rapida in SK Maratona. Zlasti slednje so od zadnjega mitinga v posameznih panogah lepo napredovale. Vendar pri končnem rezultatu to ne pride toliko do izraza, ker niso mogle vse lahkoatletinje nastopiti v vseh treh panogah.

Progo na 60 m je najpreje pretekla gđ. Wernig (Rapid) v času 9 : 2. 2. Frankl (Rapid) 9 : 5. 3. Mlakarjeva (Maraton) 10 : 3.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (Miklošičeva 10)

TELEFON ŠTEV.: 2057, 2470, 2979

Vloge nad

Din 500.000.000-

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Sibenik, Kapital in rezerva nad Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split. Din 16.000.000-

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje
Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
o Ljubljani,
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe.
- b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krma.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentne in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

Skok v višino: 1. Wernig (Rapid) 125. 2. Mlakar (Maraton) 118.

Met kopja: 1. Mlakar (Maraton) 18 : 83. 2. Frankl (Rapid) 17.40. 3. Wernig (Rapid) 17 : 25. Končni placement: Gđ. Wernig (Rapid) je dosegla 86 točk, Frankl (Rapid) 66 točk in Mlakar (Maraton) 60 točk.

Razen tega so si Maratonke priborile prve mesto na 200 m.

SK RAPID : SSK MARIBOR 2 : 1 (1 : 1).

Maribor je poslal danes k prijateljskemu srečanju z Rapidom v boj kar pet rezerv, katere so bile celo od mladinskega moštva. Zato ni poraz nič čudnega, dasiravno bi navzlic tej okolnosti odgovarjal poteku igre morda drugačen rezultat. Eni kakor drugi so navzlic razmočenemu terenu zaigrali zelo potrdnovalno ter z voljo do zmage. Med igro, in sicer v drugem polčasu, je moral sodnik izključiti radi neportnega obnašanja na igrišču Janžekoviča in Seirieda. Za Rapid je zabil oba gola Heller. Prvi gol je padel takoj v drugi minuti po pričetku igre. Za Maribor je zabil gol v 24. minuti prvega polčasa Pepček Bertonec. Sodil je gosp. Nemeč.

Svoboda 1 : Rapid rez. 5 : 3.

Sodil je gosp. Mohorko.

Otrok padel v Ljublanico

Ljubljana, 25. oktobra.

Danes popoldne okoli pol dveh se je g. Rozman, gostilničar pri Jerneju na sv. Petra cesti 85, sprehajal po Sv. Petra nasipu. Za roko je vodil svojega triletnega sinčka Marjana. Otrok se je očetu naenkrat iztrgal in se naglo pogljal na breg Ljublanice. Tam se je prekucnil in se zakotalil naravnost v Ljublanico. Prestrašeni oče je pričel klicati na pomoč. Alarmirani so bili reševalci, ki so prihiteli takoj s trenskim vozom in reševalnim orodjem, toda že pred njimi je nekdo prinesel leste, splezal po njej v Ljublanico in prinesel otroka na suho. K sreči je voda tam precej plitva in se ni pripetilo otroku nič hudega.

Potrti neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je nepozabni soprog oziroma dobri oče, stari oče in stric, gospod

Fran Gostič

sodnijski vpokojenec

v soboto, dne 24. oktobra t. l. ob pol 18. po kratki bolezni previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika bo v ponedeljek, dne 26. oktobra t. l. ob pol 15. popoldne iz hiše žalosti, Brež št. 2, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, Pragersko, Maribor, Zagreb, dne 25. oktobra 1931.

Marija, soproga; Anton, Stanko, Pavla, Anica, Milka, Rozika, otroci; Fran Frančevič, Koloman Kriglivoč, Rado Keber, zeti; Elza in Cirila, sinabi; vnuki, vnuki in ostalo sorodstvo.

Družba „ILIRIJA“ Premog

Dunajska cesta št. 46

Drva

Telefon: 2820

Koks

MRTVO MESTO

Fantastični načrt Avstralije za zgraditev prestolnice je klaverno propadel - Štiri milijarde so šle v nič

Nad štiri milijarde dinarjev je žrtvovala Avstralija, da bi si ustvarila prestolico. Sedaj pa je naposled le prišlo do tega, da se je vse skupaj izkazalo za ponesrečeno, bolno idejo, katere veličastnost in bahatost obenem se je razblinila v nič.

Dne 9. maja 1927 točno opoldne je vojvoda Yorški z velikim zlatim ključem odprl novo parlamentarno poslopje v Canberri. V menu angleškega kralja je ob tej svečani pri- liki tudi tako rekoč posvetil temelje novega glavnega mesta Avstralije. Avstralci, ki so bolj britanski kakor pa njihovi rojaki v Angliji, so bili ginjeni. Po posvetitvi se je dvignila v zrak eskadra avstralskih letal in zakrožila nad novim glavnim mestom, ali bolje rečeno nad zemljiščem, ki je bilo določeno, da bo na njem stalo novo avstralsko mesto Canberre. Toda pri poletu se je dogodila nesreča. Neko letalo je strmoglavilo na tla, pri čemer je izgubil življenje pilot Ewen. Praznovniki so to takoj po- grabili kot slabo znamenje in se še danes skli- cujejo na to. Lahko pa povemo, da so bili treznomisleči ljudje že pred letalsko nesrečo mnenja, da iz stvari ne bo nič.

Kljub nesreči so se svečanosti nadaljevale in okrog 500 izbranih povabljenih gostov je sedlo k bogato obloženi mizi. Vina seveda niso pili, zakaj novemu avstralskemu glavnemu mestu niso privoščili alkohola. Tako je vojvoda Yorški napil na procvit novega mesta s kozar- cem limonade, kar seveda tudi lahko smatramo kot simbol razvijanja mesta.

Čemu glavno mesto?

Avstralija ima dve veliki in lepi mesti, Sydney in Melbourne. Vsako izmed teh dveh je povsem usposobljeno, da bi bilo prestolnica najmanjšega kontinenta. Nesreča Avstralije pa je bila ta, da sta dve mesti, ki bi bili za to usposobljeni. Tudi Rusija ima dve veliki mesti; carji so stolovali v Petrogradu, boljševiki pa so si za glavno mesto izbrali matuško Moskvo. Celo uboga razrvana Kitajska je našla toliko moči, da se je odločila med Pekingom in Nan- kingom. Le Avstralija ni bila zmožna, da bi premagala ljubosumje med Sydneyem in Mel- bournom. Ni ji preostajalo drugega, kakor zgra- diti povsem na novo glavno mesto, samo da bi se nobeno izmed omenjenih dveh vlemest ne moglo pobahati z naslovom: glavno mesto Av- stralije.

Dolgoletni prepir

Že v ustavi avstralskih zveznih držav iz leta 1901. je bil med drugimi tudi člen, ki je določal, da se mora zgraditi prestolnica. Takoj za tem se je začel dolgoletni boj med posamez- nimi zveznimi državami, v kateri naj bi ležalo novo glavno mesto. Pogoje za lego kraja so brž sestavili: Glavno mesto ne sme ležati ob obali, ampak v notranjosti dežele. Le tako bi bilo mogoče, da se ne bo nikdar razvilo v trgovin- sko in industrijsko središče. Zakoni naj se ustvarjajo v tišini, proč od svetnega hrupa — tako so mislili vrli avstralski državljani. V boju za lego novega mesta je slednjič zmagal Novi Južni Wales; zagrozil je, da bo izstopil iz zveze, če se njegova želja ne izpolni. Glavno

mesto Novega Južnega Walesa pa je Sydney in tako so se v Melbourneu takoj začeli bati, da ne bi prestolnica ležala preveč blizu konkuren- ta. Možno bi bilo na ta način, da bi imel Melbourne od tega korist. Zategadelj so dolo- čili, da mora novo mesto ležati najmanj sto milj od Melbournea. Nato so začeli iskati pri- pravnege prostora. Sedem let so ga iskali, pre- den so se zedinili, zakaj vsak poslanec je zahteval od vlade, da mora glavno mesto ležati v njegovem volivnem okrožju. Ustvarjali so se komploti, sklepali kompromisi, parlament je sejal, skratka ves politični aparat je bil na delu. 40 najrazličnejših krajev je prišlo v po- šte. V ožjo volitev jih je prišlo le 23. Menja- joči se parlamenti so z večino sprejeli zdaj ta, zdaj oni kraj, tako da so najmanj štirikrat vsako leto že določili prostor, kjer naj bi »kon- čnoveljavno« stalo glavno mesto. Naposled so leta 1920. sklenili začeti z gradbenimi deli v Canberri.

Načrt

Prostor, ki ga je doletela visoka čast, je imel nekaj ugodnih prednosti pred drugimi. Klima je dobra, zrak zdrav, kajti Canberra leži na visoki planoti. Sicer so poletja vroča in zime mrzlejške kakor ob obali, toda ob morju mesto ni smelo ležati, ker ni smelo imeti pri- stanišča. Že leta 1911. so razpisali tekmovanje za najboljši načrt novega zveznega glavnega mesta. Najboljši gradbeniki vsega sveta so tek- movali, kajti nagrade so bile mastne. Zmagal je neki čikaški arhitekt, nakar so njegov načrt preuredili glede na krajevne razmere v Can- berri. Avstralska metropola naj bi bila naj- lepše mesto na svetu, lepša kakor Washington in seveda lepša kakor evropske prestolice. Kaj bodo neki evropska mesta s svojo starodavno

navlako proti temu umetnemu, tako rekoč v laboratoriju zgrajenemu mestu.

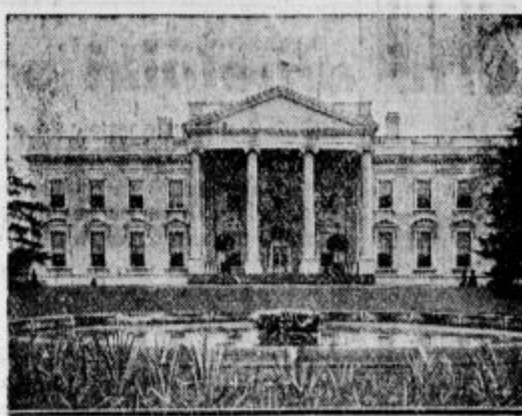
Široka, elegantna cesta vodi do Kapitola, iz nje se cepijo nič manj elegantne stranske ulice. Vmes divni parki, hoteli, trgovske hiše stoje na svojem pravem mestu, kamor jih je postavil genialni arhitekt. Okrog tega srca pa se v krogu 40 kilometrov grupirajo predmestja. Vse to seveda na papirju. Tam ima vsako po- slopje točno zarisano mesto, predpisan je po- seben slog itd. Spekulacija s parcelami je iz- ključena, ker je vse zemljišče last države, ki oddaja v zakup posamezne parcele. Pri tem je seveda hotela država napraviti lepo kupčijo, kajti zemljišče je kupila zelo poceni in je bila prepričana, da se bodo kmalu kar trgli zanj.

Gradbena dela se začno

Začeli so graditi. Ogromno, veličastno par- lamentarno poslopje je veljalo 160 milijonov dinarjev. Vlade palače, stanovanjske hiše za uradnike, mogočen hotel za parlamentarce, as- faltne ceste, cestna železnica, avtomobilski par- ki za bodoči avtomobilski promet, vse to je na- stalo v razmeroma kratkem času. Vsako po- slopje so postavili na pravo mesto, sploh niso pozabili ničesar, kar se spodobi za moderno vlemesto.

Kaj pa prebivalci?

Vse se je razvijalo v pravečem ameriškem tempu, toda ljudje — okrog 6000 — ki so bili tako rekoč prisiljeni tam stanovati, niso bili za- dovoljni. Počutili so se neprijetno, zakaj par- lament je ležal nekje v divjini, ki je bila dolo- čena, da postane v dogledni bodočnosti glavno mesto, precej kilometrov stran je stala trgo- vska hiša, ki pa je bila od stanovanjskih hiš zopet oddaljena skoraj za celodnevno pešpo- tovanje. Nekam čudno so zrli ljudje na glavno mesto, ki ga sestavljajo tri upravne palače v sredini, nekaj hotelov in trgovskih hiš, ki pa leže v različnih mestnih »delih«, in pa nekaj vil v daljnih predmestjih. Manjkalo je gleda-

Znamenita »Bela hiša« v Washingtonu, kjer pre- biva vsakokratni predsednik Združenih držav in kjer bo stanoval predsednik francoske vlade Laval. Tu se bodo vršila v zadnji dobi za človeštvo naj- važnejša pogajanja med Ameriko in Francijo.

lišča, šol, ni pa manjkalo strumnih redarjev, ki so dirigirali promet, katerega ni bilo...

Pesmi je konec

Štiri milijarde dinarjev je požrla Canberra. Teh milijard pa zvezna vlada ni morda vzela iz prihrankov, ampak je najela posojilo, od kate- rega je treba plačevati mastne obresti. In še druge zanimive stvari. Pa se je začel odpor tam, kjer je bilo poprej največ navdušenja. Uradniki so se dolgo obotavljali, preden so se preselili v Canberro, vlada se sploh ni marala preseliti, poslanci pa so zabavljali o slabih zve- zah z Melbourneom. Kajti železnica, ki so jo zgradili do Canberre, ima povsem lastno smer in morajo zaradi tega potniki, ki hočejo dospeti v Melbourne, prestopati. Vozni red je sestav- ljen tako, da se izstopanje in prestopanje vrši ponoči. Najbrže ni pri tem igral vloge samo Birokracija, ampak tudi tudi nameni; hoteli so s tem prisilili poslance, naj bi se stalno nase- lili v Canberri. Parlamentarci bi morda to sto- rili, toda, kaj ko žene nočejo v puščavo. Tako je naraslo nezadovoljstvo in jeza. Nato je prišla še kriza. Avstralska volna se je začela kopičiti v skladiščih, ker jo nihče ni kupoval, in tudi drugi produkti niso prodali na tržiščih. Davke je bilo težko izterjati, toda obresti je bilo treba plačevati. In naposled je letošnje spomlad prišlo do državnega poloma. In can- berrske pesmi je konec...

Špeceritsko in kolonijalno blago.
umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

izdajajo se najnovejši modeli fototroških vozičkov, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. — Velika izbira. — Naj- nižje cene. — Ceniki franco.

Tribuna F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

68

»Pravilno,« je pripomnil Konzulent.
»Ker znaša prostornina 'Nautilus' 1500 ton, in ker tona vsebuje 4000 litrov, zato vsebuje 'Nautilus' 1.500.000 litrov zraka, ki jih je treba deliti z 2400.«
Vzel sem v roke svinčnik.
»To da 625. Torej bi zrak, ki ga 'Nautilus' vse- buje, zadostoval za 625 oseb za dobo 24 ur.«
»625!«, je vzkliknil Ned.
»Da,« sem odgovoril, »toda jaz sem prepričan, da na 'Nautilusu' v resnici ni niti desetina toliko matrozov in častnikov.«
»Še vedno preveč za tri ljudi,« je zašepetal Konzulent.
»Torej vam morem le svetovati, da potrpite, dragi Ned,« sem pripomnil. Konzulent pa je dejal: »Jaz mislim, da kapitan Nemo vendar ne bo mogel venomer pluti proti jugu. Enkrat se mora vendar ustaviti, če ne prej, pa pred ledeno bariero, in se vrniti v bolj kultivirana morja. Takrat bo prišel čas, da zopet poskusimo zbežati.«
Uhugi Kanadec je zmajal z glavo, potegnil z roko preko čela in se molče oddaljil. Konzulent pa mi je dejal: »Veste, gospod profesor, Ned Land trpi tem bolj, ker se nima na ladji s čim baviti. Vi ste pro- fesor in zato studirate, on pa ni vajen ničesar dru- gega kakor samo harpuniranja in pa gostiln na do- mači obali.«
To je bilo res, toda baš tega dne se je Kanadcu audila priložnost, da se izkaže kot harpunir.
Okoli enajste ure dopoldne je zašel »Nautilus«, medtem ko je plul na površini, med celo tropo kitov. Kit igra ogromno vlogo v zgodovini geografskih od- kritij. Kit je dajal Baskom, potem Asturcem, za njimi pa Angležem in Nizozemcem pogum, da so na strast- nem lovu za njim na svojih barkah dospeli do sever- nega tečaja na eni in do južnega tečaja na drugi strani.
Sedeli smo na ploščadi. Morje je bilo mirno. Oktober je bil izredno lep. Pred nami na vzhodnem obzorju je Kanadec zapazil črn hrbeč, ki se je zdaj dvigal, zdaj pogrezal. Bil je nekako pet milj oddaljen od »Nautilusa«. Kanadec se je kar tresel razburjenja.
»V teh morjih pač še niste lovili kitov, Ned,« sem vprašal.

»Ne, gospod, samo v severnih morjih, tako v Beringovi kakor v Dawisovi cesti.«

»Torej še nikoli niste videli kitov južnega te- čaja?«

»Se bom pa sedaj z njimi seznanil,« je odgovoril Kanadec, »zakaj žival se nam bliža. Pač ve, da mu ničesar ne morem.«

Med tem se je kit bližal bolj in bolj. Med tem pa smo zapazili, da nimamo opraviti z enim samim kitom, ampak s celim tropom. Ned Land je lomila jeza. »Hudiča,« je zaklel, »taka lepa prilika in mi smo čisto brez moči!«

»Dragi Ned,« je dejal Konzulent, »zakaj ne pro- site kapitana, da vpriporimo lov nanj?«

Komaj je Konzulent to izpregovoril, že je Ned hitel po stopnicah, da poišče kapitana. Nisva dolgo čakala s Konzulentom, ko sta se oba že prikazala na krovu. Kapitan Nemo je pazno motril tropo, ki se je prevračala okoli »Nautilusa«.

»To so južni kiti,« je dejal, »naravnost premo- ženje za kitolovce.«

»Kapitan,« je vprašal Kanadec, »ali ne bi mogli nadnje? Vsaj zato, da ne bi pozabil svojega poklica.«

»Čemu loviti živali samo, da jo uničimo?« je od- govoril kapitan, »saj masti na naši ladji ne moremo rabiti.«

»Zakaj pa ste nam dovolili v Rdečem morju lov na dugonga?«

»Taktat je šlo za to, da dobavimo sveže meso za posadko. V tem slučaju pa bi samo ubijali, da ubijamo. Morije zaradi morije pa ne dovolim. Saj to žival itak tako preganjajo, da bo kmalu izumrla. Pustimo torej kite v miru, saj jih zadosti preganjanje njihovih največjih sovražniki, takozvani kašeloti. Pu- stimo jih torej živeti.«

Ned Land se je udal škripaje z zobmi.

Kapitan je še bolj pazljivo motril živali. Potem se je obrnil k meni: »Poglejte tjakaj, gospod pro- fesor, osem milj pod vetrom, tam boste videli več črnih pik.«

»Da, kapitan,« sem odgovoril.

»To so kašeloti, strahovite živali, ki sem jih včasih srečal po 200 do 300 eksemplarjev naenkrat. Spadajo tudi v vrsto kitov. Ti zločinci so res vredni, da jih napademo.«

Kanadec se je pri teh besedah kapitana hitro obrnil.

»Torej mi dovolite, da vzamem harpuno?«

»Ni potreba, da se podajamo v nevarnost,« je odgovoril kapitan. »Nautilus' bo te pošasti sam raz- podil. Njegov jekleni pramec bo opravil svoje delo prav tako dobro kot harpuna mojstra Landa.«

Kanadec se je zaničljivo namrdnil. Kdo je kaj slišal, da bi kdo napadel ribe s pramecem?

»Tako je boste prepričali, kako se to naredi,« je dejal kapitan, ki je razumel, kaj je hotel Kanadec reči. »Nobenega usmiljenja s temi krvoločnimi zve- rinami, ki obstojajo samo iz žrela in zob.«

V resnici je kapitan kašelota dobro označil. Ta žival doseže večkrat 25 metrov dolžine. Ogromna glava te morske pošasti zavzema tretji del njenega telesa. Kašelot je veliko boljše oborožen nego na- vadni kit, kojega gornja čeljust je oborožena samo z dvema vrstama pet metrov dolgih kožnih gub, ki poroženijo; pravimo jim vosi. Kašelot pa ima 25 ve- likih, 20 centimetrov dolgih čekanov, od katerih tehta vsak dva funta. Kašelot je strašno grda žival, koje trup je na levi strani čisto izkažen, tako da vidi samo z desnim očesom. Med tem se nam je veliki trop bolj in bolj bližal. Kašeloti so zapazili kite in se pripravljali na naskok. Njihova zmaga je bila gotova, kajti kašeloti niso samo boljše oboroženi za napad kakor kiti, ampak lahko tudi dalj časa ostanejo pod vodo, ne da bi zajemali zraka. Bil je zadnji čas, da priskočimo kitom na pomoč. »Nautilus« se je potopil pod vodo. Jaz sem se z Nedom in Kon- zulentom vsedel k lečam. Kapitan Nemo je stopil h krmilu, da krmari svoj aparat. Kmalu sem zapazil, da se je vijak začel vrteti hitreje. Že se je začela bitka med kašeloti in kiti, ko je »Nautilus« zavozil mednje. Manevriral je tako, da je krdelo kašelotov razdelil. Spočetka so bile pošasti nekoliko presene- čene. Potem pa so se zopet zagnale v kite, toda kmalu so spoznale, kaj pomeni »Nautilusov« pramec. To je bil boj! »Nautilus« je deloval v rokah svojega kapitana kakor ogromna harpuna, ki je morske se- salce rezala na dvoje. To je bilo v resnici mesarsko klanje. Živali so žvižgale, sikale in prhale. Celo uro je trajalo to mesarjenje. Večkrat so kašeloti skušali, da se v »Nautilusu« vsi skupaj z vso silo zaženejo. Videli smo njihova ogromna, s čekani oborožena žrela in njihovo pošastno oko. Ned Land, ki je zgubil vso oblast nad seboj, jim je grozil s pestjo in jih zmerjal. Čutili smo, kako so se oprijemali naše ladje liki psi, ki se zagrizajo v vepra. Toda »Nautilus« je energično vrtel vijak in rezal živali, dvigajoč se obenem na površino, ne da bi se menil za njihovo ogromno težo in njihove čekane.